

sére megszabott és még le nem járt határidőt a közgyűlés háromnegyed többsége legfeljebb 1936. december 31. napjáig meghosszabbíthatja.

Hogy pedig addig is, míg a közgyűlés e tárgyban határozatot hoz, a szövetség a halasztás kedvezményéből ki ne essen, a pótlólag meghozott 2900/1933. P. M. sz. r. a halasztást már a rendelet erejénél fogva megadta a további meghosszabbítást kimondó közgyűlési határozat meghozataláig, de legfeljebb 1934. március 31-ig.

A gazdartzározások rendezése tárgyában kelt 14000/1933. M. E. sz. r. (az alábbiakban: alaprendelet), amelyet előző lapszá-munkban ismertettünk, a védett birtokot illetően felállította a) a hitelezői, és b) közfelügyeletet, az ezekre vonatkozó részletes szabályozást külön rendeletre utalva. Ezt a szabályozást a védett birtok felügyeletével és a védelemmel kapcsolatos végrehajtási és egyéb eljárásról szóló 1923. december 24-én életbe lépett 16200/1933. M. E. sz. rendelet tartalmazza.

Hitelezői felügyeletnek csak kérelemre van helye, míg közfelügyelet hivatalból áll fenn minden védett birtok felett.

a) A hitelezői felügyelet elrendelését és hitelezői megbízott kinevezését annál a járásbírósnál, mint telekkönyvi hatóság-nál kell kérni, amelynek területén a védett birtokká nyilvánított ingatlan fekszik. A kérelem tárgyában a bíróság rendszerint az érdekelt felek meghallgatása nélkül határoz. A hitelezői felügyelet elrendelése, vagy megszüntetése kérdésében hozott végzés ellen 15 nap alatt egyfokú felfolyamodásnak van helye.

Hitelezői megbízottá a bíróság a közfelügyeletet ellátó helyi bizottságnak valamelyik tagját nevezi ki. A hitelezői megbízott ellenőrzi, hogy a gazdaadás a hitelezővel szemben eleget tesz-e az alaprendeletben megszabott kötelezettségeinek, és evégből az adós közreműködésével elkészíti a tartozások kimutatását és fizetési előirányzatot, megvizsgálja az adós számadásait, ha pedig az adós gazdálkodásának helytelenségével vagy egyébként a hitelezők érdekét veszélyezteti, erről a hitelezőket azzal a felhívással értesíti, hogy a bíróságtól zárlat elrendelését kérhetik. Megkérheti azonban a zárlatot a hitelező maga is, ha az adós a hitelező kielégítési alapját veszélyezteti. A bíróság zárgondnokul a hitelezői megbízottat rendeli ki. A zárlat hatálya az összes hitelezők javára szolgál, és abban áll, hogy az adós az ingatlan és felszerelését a zárgondnok hozzájárulása nélkül el nem idegenítheti és meg nem terhelheti. A hitelezői megbízott a közfelügyeletet gyakorló helyi bizottság felügyelete alatt áll.

b) **Közfelügyelet:** Minden védett birtok közfelügyelet alatt áll, melyet a minisztérium helyi bizottságok útján gyakorol. Ilyen helyi bizottságokat a szükségnek megfelelő számban, rendszerint a telekkönyvi hatóságok székhelyén kell alakítani. A bizottság tagjait a földművelésügyi, a pénzügy-, és az igazságügyminiszter nevezi ki mezőgazdasági, hitelintézeti, és jogi szakemberekből, akik az illetékes főispán (főpolgármester) előtt es-küt tesznek. A bizottságnak nem lehet tagja az, akinek ingat-

lana védett birtokká van nyilvánítva. A bizottság működésével kapcsolatos pénzkézelési teendőket rendszerint az adóhivatal látja el. Főfelügyeleti hatóság: a pénzügyminiszter.

A R. peres és végrehajtási eljárás körébe tartozó kérdéseket is szabályoz. Így egyebek között kimondja, hogy a védett birtok tulajdonosát, mint alperest nem lehet a per költségeiben elmarasztalni, ha a perfelvételi határnapon a hitelező követelését elismeri, és kimutatja, hogy az alaprendeletben meghatározott szolgáltatásokat a felperes javára kellő időben, de legkésőbb a kereset beadása előtt teljesítette, feltéve, hogy a perre egyébként nem adott okot. Továbbá: Az a kérdés, hogy a védettség fenntartásához szükséges szolgáltatásoknak a végrehajtást szenvedő eleget tett-e, a végrehajtás során nem vizsgálható, miért is a végrehajtató fél a szolgáltatások elmaradására alapított jogait csak úgy érvényesítheti, ha az illetékes telekkönyvi hatóság a „védett birtok” feljegyzés törlését elrendelte. Ha a védett ingatlan árverés alá kerül, az árverési vételárat úgy kell felosztani, mintha az ingatlan nem állott volna védettség alatt; ha a védett ingatlan haszonvételére vezetett végrehajtás során befolyt *jövedelem* kerül felosztásra, a végrehajtási korlátozások alól ki nem vett követelésekre csak annyit lehet sorozni, amennyit a hitelezőnek az alaprendelet szerint joga volna végrehajtás esetén kívül követelni.

Már az alaprendelet kimondta, hogy az ú. n. kamathozzájárulási, tőketörlesztési, és teherrendezési alapok kiegészítéséről a pénzügyminiszter törvényhozási felhatalmazással hitelművelet útján fog gondoskodni. Az azóta életbelépett 1933. évi XXVII. t.-c. egyebek között felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a gazdartzások rendezésének elősegítésére százmillió aranypengőt eredményező kölcsönt vegyen fel, és ezt a minisztérium által rendeletekben szabályozott feltételek és módok mellett használja fel a fenti három alap és állami elővételések céljaira, és átmeneti gazdahitelek nyújtására. Felhatalmazza a pénzügyminisztert arra is, hogy a kisbirtokos gazdádósoknak hitelintézetekkel szemben fennálló tartozásairól a minisztérium által rendeletben meghatározott részt államadósággént (könyvadósság) átvállalhassa.

A védett birtokra vezethető közadóvégrehajtás részletes kezelési szabályait a 149.000/1933. P. M. sz. r. tartalmazza.

Házadó-kedvezmény modernizálás esetén. Az átalakításokkal kapcsolatban engedélyezhető adókedvezmények tárgyában kelt 16320/1933. M. E. számú rendelet kimondja, hogy ha valamely, különben használható állapotban lévő *adóköteles* épületet a mai kor követelményeinek megfelelően lényegesebb költséggel átalakítanak és a megkezdett átalakítást 1934. év végéig befejezik, az átalakítás természetéhez és a befektetett tőke mérvéhez képest a házbirtokos abban a kedvezményben részesíthető, hogy a szabályszerűen igazolt költségek egy részét az átalakított épület után kivetett házadóból levonhatja. Ha pedig valamely állandóan *adómentes* épületet adóköteles lakássá, üzlethelyiséggé, vagy üzleti irodává alakítanak át, és a megkez-